

POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

Širite „NOVI ČAS“

✚ **Italijanska ljudska stranka in se-**
stava nove vlade. Italijanska ljudska
stranka zavzema sredi med vladnimi
strankami in socialisti tako važno stališče,
da nobena obeh strani ne more mimo nje
na vlado. Zato se delajo sedaj kombinaci-
je na obe plati: da stopi ljudska stranka v
vlado z vladno skupino ali pa s socialisti.
Gotovo je, da se od desne že delajo polz-
kusi, da pridobe popolare. Kar tiče druge
kombinacije, je tajnik ljudske stranke iz-
javil, da bi njegova stranka načelno ne
pa ne veruje, da bi bilo to sodelovanje že
sedaj možno, ker jerazpoloženje je pre-
protivno. To nasprotje skušajo gotovi kro-
gi, ki bi jim ljudsko-socialistični blok ne
bil po volji, že podnetiti ravno z vsiljivim
razširjanjem vesti, da se ta blok snuje.

Ljudska stranka lahko mirno pričakuje nadaljnega azvoja položaja.

Češkoslovaški zakonski načrt o obratnih svetih, ki ga je češkoslovaška vlada te dni predložila narodni skupščini, obsega naslednje glavne določbe: Obratne svete si morejo delavci izvoliti, po vseh dobičkanosnih podjetjih, ki so last zasebnih oseb, ki trajno zaposlujejo najmanj 30 oseb in ki obstojajo najmanj en leto. Za kmetiška podjetja velja pogoj, da morajo biti tisti, ki hočejo voliti obratni svet, zaposleni temeljem celoletne pogodbe (torej ne sezonski delavci). Obratni sveti imajo socialne in gospodarske svrhe. Njih glavni narodnogospodarski namen je, zblizati delavstvo s produkcijo in podjetniki. Obratni sveti imajo pravico, predlagati podjetnikom izboljšanje gospodarskega stanja. Obsežne pravice daje načrt tem svetom v pogledu nadziranja knjig. Aktivno volilno pravico v obratne svete imajo delavci oziroma uslužbenici, ki so stari 21 let in zaposleni v podjetju najmanj 3 mesece, pasivno volilno pravico pa tisti, ki so stari najmanj 24 let in so zaposleni v dotičnem podjetju najmanj 6 mesecev, v dotični stroki pa najmanj 3 leta.

Češki socialisti in komunisti. Glasilo češke socialistične leveice »Socialni Demokrat« je te dni priobčilo oficiele poziv na pristop v stranko. Poziv naglašja, da se je od 2622 organizacij stare leveice udeležilo glasovanja za pristop tretji internacionali le 651 organizacij ter je bilo odanih za sprejem moskovskih pogojev samo 38.000 glasov, kar je le nezaten drobec celokupne stranke. Temu nasproti je komunistično tajništvo izključilo iz stranke vse tiste, ki so se minoli četrtak udeležili prve strankine konference leveice.

Dnevni dogodki.

Volitev župana v Šmartnem pri Liti. Za župana je bil izvoljen dosednji župan Leopold Hostnik. Župan in vsi svetovalci so zvesti somišljeniki SLS.

Železni drobiž — zopet veljaven. (Presburo.) Da bi zadostil potrebam denarne cirkulacije, je finančni minister ukazal državnim blagajnicam, naj v bodoče sprejemajo tudi kovani železni drobiž, ki je ostal v prometu še iz časov bivše avstroogrske monarhije. Državne blagajnice bodo sprejemale ta drobiž po njegovi nominalni vrednosti, t. j. 20 vin. — 5 par.

Novo mesto. V nedeljo 29. maja se je zbrala močna četa Orlov in Orlic novomeškega okrožja pred gostilno Košak. Od tu je z godbo šentjernejskega Orla na čelu odkorakala preko Novega mesta v Stopiče, prijazno dolensko vasico na vznožju bajnih Gorjancev. Novomeščani so kaj zvedavo gledali in so — presenečeni nad vzorno disciplino orlovskih vrst — opustili običajno »svobodnomiselno kritiziranje«. — Lepo in solnčno popoldne, ki je sledilo deževnemu jutru, je prehitro minulo in sijajno uspele prireditve je bilo prekmalu konec. V mraku smo se zopet vrnili v mesto, kjer so sedaj pod okriljem teme novomeški gospodje pokazali »svojo višoko sokolsko izobrazbo in kulturo«. Razumljivo je seveda, da je vodja samostojnih kmetov, gostilničar Matko, ob našem povratku v Gotni vasi skrbel za sokolski vzgoji primeren nastop svojih pristašev. Da bi pretrgali orlovske vrste, so nagnali čelo dva konja proti nam. Ali žival je pokazala, da je bolj

pametna od svojih gospodarjev in je oddivjala v nasprotno stran.

Bratislavsko pristanišče je prešlo potom nakupa v last češkoslovaške republike. Država je plačala mestni občini bratislavski za pristanišče 6 milijonov kron. Velike nove pristaniške naprave (skladišča, dvigala itd.) so deloma dovršena, deloma pa še v teku. Promet v pristanišču se je po preobratu podesetoril.

Vlomi in tatvine. France Zupanc in Rudolf Perharc sta vlomila v hišo Marije Flere v Kamniku in ukradla 3500 K denarja. Vlomilca so zaprli. — Zaprli so Avgušina Dularja, kateri je ukradel na Savi natakari Mariji Semec 400 K. — Na Mlaki pri Poljanah je bilo ukradeno Pavlu Poljancu blaga in denarja v vrednosti 2000 kron.

Najden utopljenec. Ko so šli otroci iz šole, so zagledali v Bistrici med Zgor. Stranjami in Godičem mrliča. Utopljenec je bil nad 60 let star. Kdo je bil utopljenec, se ne ve. Pokopali so ga na pokopališču v Mekinjah.

Ljubljanski dogodki.

Prva seja občinskega sveta.

Občinski svetnik Janko Jeglič kot najstarejši član novega občinskega sveta je določil prvo sejo za sredo dne 8. junija ob 5. uri popoldne.

Ustavite se v nedeljo pred Slonom, Evropo, Zvezdo, Prešernovim in Trubarjevim spomenikom, pred stolno, šentjakobsko, trnovsko in šentpetersko cerkvijo, na vogalu Rimske in Bleiweisove ceste, v Sp. Šiški pred cerkvijo in na južnem kolo-dvoru, kjer bodo naprodaj znaki in odkupnice za dečji dan. Naj ne gre nihče mimo teh prostorov, ne da bi položil za revno ljubljansko deco po dnevnih zavetiščih svojega prispevka. Od uspeha dečjega dneva je odvisen nadaljnji obstoj dnevnih zavetišč. Sramotno bi bilo za Ljubljano, ako bi morali ob koncu šolskega leta zatvoriti to velevažno socialno napravo, kjer se deca obvaruje pogubnega vpliva ceste. Pomislimo, da ogroža le nezaten število pokvarjene dece vso ostalo deco. Obvarujemo svojo deco s tem, da zaščitimo tujo deco. Dne 5. junija je prilika, da z dejanji pokažemo, da smatramo narodni podmladek v resnici za temelj bodočega zdravega razvoja naroda in države. Dečji dan je danes, danes naj govore dejanja!

Umetnost pred sodiščem. Zadije čase se je pri nas udomačila prijetna navada, da umetniki svoje kritike pretepavajo po ulicah, da ima potem sodišče priliko razsojati umetniške spore. Danes čujemo, da je baže ugleden slovenski slikar vložil tožbo proti dijaku Jož. Pibru, češker ta s svojo uničevalno kritiko ogrožja njegovo eksistenco. Ta vest se nam zdi docela neverjetna, ker si ne moremo misliti, da bi kritika, četudi ostra, mladega dijaka mogla ogrožati umetniški renome umetnika. Če bi se prizadeti umetnik res lotil te poti, bi to pomenilo le, da klotično kritiko priznava za avtoritativno. Tega pa umetnik gotovo ne namerava. Zato so govorice o tožbi bržčas le govorice.

Ij Zgubljen. Zgubil se je šop ključev: 2 večja in 2 manjša. Pošteni najditelj naj jih odda proti nagradi v upravi »Slovenca«.

Ljubljanska porota.

Tatvine v škofiji Liki.

France Stiglic je ukradel v novembru 1920 Maksu Deisingerju vžgalic v vrednosti 4800 kron, Antonu Komatarju pa 4 vreče pšenice v vrednosti 2600 kron. Obsojen je bil na 1 leto težke ječe, ker so porotniki potrdili vsa stavljenja jim vprašanja.

Porotnemu senatu predseduje danes g. dvorni svetnik Regally, votanta sta gg. svetnik Keršič in okrajni sodnik Kralj, državno pravdnštvo zastopa drž. pravdnik dr. Ogoreutz.

Mlada Američana pred poroto.

Gabrijel in Stanislav J. sta še mlada fantička: prvi je bil rojen 1904 drugi pa 1906 v Čikagi v Ameriki. Ob preobratu sta pustila Herman in Marija Greizler svoje mobilje v treh zabitih zabojih, v enem črnem, zaklenjenem kovčku in dveh zaklenjenih košarah v shrambo gozdarju Jožefu Kendi v Zagorici. Na prošnjo Greizlerjevih je poslala 15. avgusta 1920 Marija Kenda, njen mož Jožef je medtem umrl, njihove reči v Ljubljano, kjer je Marija Greizler ugotovila, da so bili iz ovojev predmeti, kateri so se v njih nahajali, uropani in zamenjani s kamni. Orožniki so osumili družino J. tatvine, ker so našli ene spodnje hlače in rjuho, katera predmeta je Greizlerjeva spoznala za svoja. Rozalija J. se je udala, da sta ukradene reči prinesla sinova Gabrijel in Stanislav in so se vrnili predmeti izvzemši v vrednosti 690 kron. Vrednost vseh ukradenih predmetov je znašala 20.430 kron. Gabrijel in Stanislav J. sta pripoznala, da sta kradla, ker sta mislila, ko je umrl Jožef Kenda, da je to blago, kot last nemškega častnika, pozabljeno. Njuna mati se bo radi soudeležbe zagovarjala pred deželnim sodiščem, sina se morata zagovarjati pred poroto.

Obtoženca je zagovarjal g. dr. Smole. Fanta sta povedala, da sta res izvedla tatvino. Gabrijel je rekel, da je on blago vzel, nosila sta pa skupaj s Stankom ukradene reči celi mesec domov. Stanko je rekel, da je prišel njegov brat na misel tatvine.

Po končanem dokazovanju so porotniki soglasno potrdili na nje stavljen vprašanje glede krivde Gabrijela J. in soglasno zaničali vprašanje glede krivde Stanislava J., nakar je dvorni svetnik gospod Regally razglasil sodbo. In sicer je bil Gabrijel obsojen na 1 leto težke ječe, Stanislav J. pa oproščen. Državni pravdnik dr. Ogoreutz je nato senatu stavljal predlog, da se naj obsojeni Gabrijel priporoči najvišji milosti.

Naša društva.

Seja načelstva J. S. Z. se vrši danes 3. maja ob 5. uri popoldne v prostorih pisarne na Starem trgu št. 2, v prvem nadstropju. Vabljeni vsi odborniki!

Vsi delavci — pevci in pevke pridružite se našemu pevskemu zboru! Vaje pevškega zbora ljubljanskega okrožja so vsak petek ob 7. do 9. ure zvečer. Prijavite se lahko ob pevskih urah pevovodju.

Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov bo imelo v nedeljo 5. junija sv.

mašo na Rožniku. Pri sv. maši bo pel društveni pevski zbor. Pričetek ob 7. uri.

Literarni odsek Razora bo vsled voditeljeve zaposlenosti za nekaj časa opustil redne sestanke, namenjene tudi širši javnosti. — O prihodnjem sestanku, pri katerem bo dalje referiral A. Podbevšek: O Iv. Zormanu — se bo pravočasno poročalo.

Zveza trgovskih in privatnih nameščencev. — Izlet v Kamniško Bistrico. — Zveza trg. in priv. nameščencev priredi dne 5. junija t. l. izlet v Kamniško Bistrico. Odhod z vlakom ob 7. uri zjutraj, povratek ob 10. uri zvečer. Člani društva naj se blagovolijo do sobote zgledati v društveni pisarni na Starem trgu št. 2 od 6. do 7. ure zvečer.

Vojno stanje na Irskem.

Dočim se je zadnje čase splošno upalo, da se irsko vprašanje v kratkem povoljno reši in se je veliko govorilo o tem, da je vodja centralistične stranke na Irskem, sir James Craig, pripravljen sestati se z voditeljem sinfajnovcev, Valero, je Lloyd George 31. maja v nižji zbornici izjavil, da angleška vlada ne bo samo nadaljevala dosedanjega režima na Irskem, ampak ga celo poostila. Vzrok je najbrž ta, da se hoče angleška vlada spriči dejstva, da so v južni irski parlament izvoljeni sami sinfajnovci, pokazati močno. Lloyd George je naznanil, da se obsedne čete na Irskem pomnože, da namerava vojaško izjemno stanje raztegniti na celo deželo in da se bodo v svrhu popolne zadušitve sinfajnovstva celi okraji potom vojaških kordonov izolirali, tako da bo omogočena natančna preiskava celega terena in objektov. To akcijo bo podpiralo brodogojstvo, ki bo blokiralo obale, da prepreči dovoz municije in orožja za vstase iz inozemstva. Lloyd George načrt predvideva tudi uporabo zračne flotilje proti upornikom. Tako se Anglija zdaj pravzaprav nahaja dejansko na vojnem položaju napram svoji lastni provinciji. Kljub temu »Daily Chronicle« vzdržuje vest, da se Valera in Sir Craig v najkrajšem času sestane. Najbrž ima tudi poostritev vojnega stanja na Irskem namen pritiskati na Valero, da v svojih zahtevah napram Angliji odneha.

Raznoterosti.

Na milijone in milijone miši imajo v danski deželi. V nobeni evropski deželi ni toliko miši ko na Danskem. Tam so mesta in vasi, v katerih vsak trenutek moreš stopiti na miš. Dobiš jo v umivalniku in v kuhinjski posodi. Nič posebnega ni, ako zjutraj moški oblači hlače, pa plane miška iz žepa. Kaj pa šele po skednjih in skladiščih. Tu vse mrgoli miši. Najhuje je, da se spravijo tudi na papirnati denar in tako škodujejo danski valuti. Zadnji čas je danska vlada sklenila, da se mora, naj velja kar hoče, zatreti mišja nadloga.

Brzjavni promet z državo »Svobodno mesto Danzig«. Brzjavke za državo »Svobodno mesto Danzig« se sprejemajo brez omejitev. Pristojbina od besede 29 franc. cent., za novinarske brzjavke polovico.

Odgovorni urednik Anton Marjaček.

Izdaja konzorcij »Novega časa«.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

R. Bulwer:

Poslednji dnevi v Pompejih.

VII. POGLAVJE.

V katerem izve čitatelj Glavkovo stanje. — Prijateljstvo se preskuša — sovraštvo ublaži — ljubezen ravno tako — ker je eden ljubečih slep.

Ze davno je bila noč in vesela zbirališča Pompejcev so bila še vedno natlačena polna. Na obrazih raznih pohajkovalcev je bilo videti bolj resen izraz kakor navadno. Razgovarjali so se v velikih družbah in skupinah, kakor da bi hoteli s svojim številom zmanjšati napol mučni napol prijetni nemir, ki ga je vzbujal predmet, o katerem so se razgovarjali; govorili so o življenju in smrti.

Nek mlad človek je urno hitel mimo krasnega stebrenika svetišča boginje Fortune, tako urno, da se ni z majhno silo zaletel v okroglo in prijazno postavbo vse časti vrednega meščana Diomeda, ki se je vračal domov v svojo predmestno vilo. »Hala!« je zajel stari in z nekoliko težavo zopet zadobil svoje ravnotežje; »Ali nimaš oči? Ali misliš, da ničesar ne čutim? Pri Jupitru! Skoro si pregnal nebeski del mene; še en sunek in moja duša bo v Hadu!«

»Oh, Diomed! Ali si ti? Odpusti mojo nepozornost. Bil sem ves zatopljen v premišljevanje o spremenljivosti sreče v človeškem življenju. Naš ubogi prijatelj Glavk, kaj? Kdo bi si mogel misliti?«

»Da, vendar povej mi Klodij, ali ga bode v resnici senat zaslišal?«

»Da, pravijo, da je zločin tako nenavaden, da mora sam senat soditi; in radi tega ga bodo liktorji formalno vpeljali.«

»Toraj je bil javno obtožen?«

»Gotovo; kje si pa bil, da tega nisi slišal?«

»Ravnokar sem se povrnil iz Neapelja, kamor sem se podal po svojih poslih zjutraj po njegovem zločinu; — strašno, in v moji hiši je bil isto noč, v kateri se je zločin zgodil!«

»Nobenega dvoma ni o njegovi krivdi,« je rekel Klodij in zmajal z ramo, »in ker imajo ti zločini prednost pred vsemi majhnimi navadnimi pregreškami, se bodo požurili, da izreko sodbo še pred igrami!«

»Pred igrami! Dobri bogovi!« je odvrnil Diomed in se stresel; »ali ga zamo-rejo obsoditi k zverinam? — Tako mladega in tako bogatega človeka?«

»Gotovo; vendar je on samo Grk. Ako bi bil Rimljan, bi ga bilo tisočkrat škoda. Te tujce se mora trpeti radi njihovega bogastva, v njihovi nesreči pa ne smemo pozabiti, da so pravzaprav sužnji. Vendar smo mi iz višjih stanov vedno mehkega srca, in prilično dobro bi se mu godilo, kaj pa je tak preprost »svečenik Izide?« — Kaj pa je Izida sama? Toda preprosto ljudstvo je praznovorno in vpije po krvi oskrunjevalca svetišča. Nevarno je ne udati se javnemu mnenju.«

»In bogokletnež, oni kristjan ali Nazarenc ali kakor mu je ime?«

»Oh, ubogi pes! Ako bo daroval boginji Kibeli ali Izidi, bo oproščen, ako ne, ga dobi tiger. Vsaj tako jaz mislim; toda

Plin. Ep. II. 11, 12, v. 4, 13.

sodišče bo sodilo. Mi se pogovarjamo, mejem ko je urna še prazna. In Grk utegne še uteči smrti. Vendar dovolj o tej lastni abecedi. Vendar dovolj o tej žalostni stvari. Kako pa se počuti lepa Julija?«

»Dobro, mislim.«

»Priporoči me pri njej. Vendar čuj! Vrata tamkaj škripljejo na svojih tečajih; pretorjeva hiša je to. Kedo prihaja iz nje? Pri Feluksu! Egipčan je! Kaj je hotel pri našem uradnem pijatlju?«

»Razgovor glede umora, brez dvoma,« je odvrnil Diomed, »kaj pa se misli, da je bil pri vcd umoru? Glavk se je nameraval poročiti z Apecidovo sestro.«

»Da, in nekateri menijo da se je Apecid ustavljal tej zvezi. Morebiti je bil naden prepri. Glavk je bil očitno pijan, — da, tako zelo, da je bil popolnoma brez zavesti, ko so ga prijeli, in kakor čujem, še vedno blodi, ali vsled vina ali groze, obžalovanja, Furij ali Bakanalij, ne morem reči.«

»Ubogi človek! — Ali ima dobrega zagovornika?«

»Nabolišega, Kaja Polija, zelo dobrega govornika. Polijo je najel vso ubožno gospodo in razsipneže dobrega rodu, da se oblečejo v slaba oblačila in hodijo okoli ter prisegajo prijateljstvo do Glavka, in skušajo omehčati kamenita srca meščanov (za koga ne bi govorili, da bi se ga naredilo cesarjem)! — Jaz mu hočem biti pravičen; bil je poštenjak v izbiranju svojih prijateljev. Vendar to ne bo pomagalo; Izida je ravno sedaj zelo priljubljena.«

In mimogrede povedano, jaz imam

nekoliko blaga v Aleksandriji. Da, Izido se mora čuvati.«

»Gotovo; toraj zdravstvuj, stari gospod; kmalu se zopet vidimo; ako ne, narediva v amfiteatru prijateljsko stavo. Vsi moji računi so prekrizani vsled te preklicane Glavkove nesreče! Stavil sem na gladijatorja Lidona; sedaj moram svoje pločice drugje popisati. Vale!«

Klodij je zapustil bolj počasnega Diomeda, ki je odšel proti svoji vili, in se napotil dalje, prepeval na tihem neko grško pesem in navdajal zrak z dišavami, ki so se razširjale od njegovega snežnobelega oblačila in njegovih las.

»Ako vržejo,« je mislil, »Glavka levo, potem Julija ne bo imela boljšega človeka, katerega bi ljubila, kakor mene — gotovo izbere mene in jaz mislim, da se bo treba poročiti. Pri bogovi! Z dvanaestero črtami ne gre več; ljudje sumljivo gledajo mojo roko, kadar trese kocke. Ta peklenski Salust namigava na sleparjenje, in ako se odkrije, da je slonova kost ponarejena, potem bo treba dati slovo veselim večerjam in dišečim povabilom; — Klodij je izgubljen! Bolje je toraj oženiti se, odpovedati se igri in poskusiti svojo srečo (ali pravzaprav srečo lep Julije) na cesarskem dvoru.«

Ko je igralec na ta način premišljeval cilje svojega častihlepa, ako se smejo s tem velikim izrazom nazvati Klodijevi načrti, ga je nekdo nenadoma ogovoril, in ko se je ozrl, je zapazil temno čelo Arbaka.

»Pozdrav, plemeniti Klodij! Oprosti, da te motim, in povej mi, prosim te, kje je Salustova hiša?«

(Dolje.)